

VAAD aktualitātes.

**2017. gada pārbaūžu rezultāti un
pārbaudēs konstatētais.**

Prasības 2018. gadā

Olita Vigule 26337064

AUGSNE

- Augsnes ar nepietiekamu organisko vielu saturu (%)
- Augsnes ar ļoti zemu vai zemu fosfora saturu (%)
- Augsnes ar zemu iekultivēšanas pakāpi (%)
- Kalņojamās augsnes (%)

• KURZEME	20,6 %	60,7 %	57,5 %	55,5 %
• LATGALE	17,4 %	47,3 %	44 %	43,4 %
• VIDZEME	11,6 %	44,1 %	47,5 %	68,4 %
• RĪGA	11,2 %	37,7 %	49 %	55,1 %
• ZEMGALE	10,7 %	22,7 %	20,9 %	16,8 %

AUGSNE

- 2018. gadā AAķI 30 298 ha; vidēji 1 paraugs no 4,3 ha
- **AGROĶĪMIJAS laboratorija ir AKREDITĒTA – Lielvārdes ielā 36, Rīgā**
 - Augšņu agroķīmiskā izpēte – iesniedz iesniegumu un inspektors noņems paraugu
 - veic klientu (fizisko un juridisko personu) iesniegto augsnes paraugu analīzi
 - klients paraugu noņem un laboratorijā nogādā pats
 - www.vaad.gov.lv sadaļā informācija sabiedrībai pieejams VIDEO par pareizu parauga noņemšanu

Augsnē nosaka:

- **Organisko vielu saturu**
- **Augsnes reakciju pH**
- **Augiem izmantojamo fosfora saturu**
- **Augiem izmantojamo kālija saturu**
- **Papildus testējamie rādītāji (Mg, Ca, S, B, Cu, Mn, Zn, Fe, Na, Cl**

- **Iekultivēšanas pakāpi**
- **Augsnes granulometrisko sastāvu (māls, smilšmāls, mālsmilts, smilts, kūdra)**

Augsnes parauga pareiza noņemšana

- **Augsnes paraugs jāņem no viendabīgas augsnes**
- **Ja augsne ir viendabīga, tad maksimālā platība, no kuras var ņemt augsnes paraugu, ir 6 ha.**
- **Augsnes paraugu ņem, ejot pa lauka garāko diagonāli un veicot 15-20 zondējumus vai rakumus ar lāpstu 20 cm dziļumā.**
- **Atsevišķos zondējumos vai rakumos paņemto augsni ievieto spainī, rūpīgi samaisa un izveido vienu vidējo augsnes paraugu (apmēram 1 kg).**
- **Augsnes paraugu ievieto tīrā plastmasas vai auduma maisiņā.**
- **Ja analīzēm tiek sūtīti vairāki paraugi, klients tos numurē vai citādi identificē.**

Jāievēro

- **Paraugus nedrīkst ņemt tikko kaļķotā vai mēsloātā laukā (jāņem ne ātrāk kā vismaz vienu mēnesi pēc tam).**
- **Augsnes paraugs nav derīgs, ja paraugā iekļūst kaļķi, minerālmēsli vai kūtsmēsli.**
- **Ja vēlas noteikt N/NH₄ un N/NO₃ , maisiņš ar paraugu jāievieto aukstuma kastē un jātransportē uz laboratoriju.**

Mēslošanas līdzekļu uzraudzības joma

- **Agrokīmijas laboratorija veic klientu (fizisko un juridisko personu) iesniegto mēslošanas līdzekļu analīzes**
- ***Cik liels paraugs vajadzīgs?***
- **Organiskie šķidrie mēslošanas līdzekļi (piemēram, virca, digestāts) - apmēram 3 litri.**
- **Pakaišu kūtsmēsli – apmēram 2 kg.**

MK 23.12.2014 noteikumi nr.834 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem” - prasības, kas spēkā visā LATVIJĀ

- **Ar kūtsmēsliem un digestātu iestrādātais slāpekļa daudzums uz 1 ha LIZ gadā nedrīkst pārsniegt 170 kg**
- **Jāievēro virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas 10 m**
- **pakaišu kūtsmēsli un digestāts augsnē jāiestrādā 24 stundu laikā.**
- **šķidrie kūtsmēsli un virca augsnē jāiestrādā 12 stundu laikā.**

Šķidros kūtsmēslus, digestātu un vircu neiestrādā, ja tos lieto kā papildmēslojumu.

- **ML nedrīkst izkliegt uz sasalušas, **pārmitras** vai ar sniegu klātas augsnes**

2017. gadā ML lietošanas pārbaudes (**tikai sūdzības**) plāns 25 **izpilde 45**

- 14 pārbaudēs vai **31 %** no sūdzībām konstatēti būtiski pārkāpumi, ierosinātas APL:
 - ML izkliede pa sasalušu, pārmitru vai ar sniegu klātu augsni
 - Škidrmēsli/virca pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 12 stundu laikā
 - Pakaišu kūtsmēsli pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 24 stundu laikā
 - ML izkliedēti tuvāk par 10 m no virszemes ūdensobjekta (1)
- Objektīvās sūdzības 2017. = 2016

Mēslošanas līdzekļu uzraudzība (ML tirdzniecības vietās)

- **ML KVALITĀTES uzraudzība - 80 ML un substrātu (SB) kontroles paraugi**
 - 17 paraugi vai 21 % neatbilda kvalitātes prasībām (2016. gadā – 15%)
- **ML TIRDZNIECĪBAS uzraudzība - 120 ML tirdzniecības vietas**
 - 42 pārbaudēs vai 35 % konstatēti ML un SB tirdzniecības pārkāpumi (klūdas marķējumos, ML vai SB nav reģistrēts)
 - T.sk. 15 pārbaudēs vai 12,5 % - būtiski pārkāpumi (2016. gadā – 7%)

2018. gadā visā Latvijā plānotas 70 pārbaudes par ML lietošanu

- Šajās pārbaudēs:
- Jābūt saražoto kūtsmēslu uzskaites žurnālam
- Ja s-bā ar kūtsmēsliem gadā saražotais slāpekļa daudzums pārsniedz 170 kg, rēķinot uz 1 ha s-bas LIZ,
 - personai jābūt dokumentiem, kas apstiprina:
 - saražotā kūtsmēslu pārpalikuma nodošanu citām s-bām vai
 - kūtsmēslu izmantošanu citā veidā.

SĒKLU LABORATORIJA - SALDŪ, VIESNĪCAS IELĀ 1

Sēklas parauga analīzes sējīpašību noteikšanai - PILNĀ analīze:

- tīrība,**
- dīgtspējas vai dzīvotspēja (ziemājiem)**
- 1000 graudu masa**
- mitrums un kaitēkļu invāzija**
- Pēc pieprasījuma var aprēķināt izsējas normu.**

SĒKLU LABORATORIJA - SALDŪ, VIESNĪCAS IELĀ 1

• Parauga lielums:

- Graudaugiem, zirņiem ~ 1 kg; āboliņš ~ 300 grami, stiebrzāles ~ 100 grami
- Mitrumam un kaitēkļiem: graudaugi ~ 300g, zālāji ~ 50-100 grami plēves maisiņā
- Cena dīdzības analīzei graudaugiem - 4,30 euro
- pilna analīze graudaugiem 7,5 euro
- Regulāri atjaunot sēklas materiālu ir lietderīgi, sevišķi kartupeļiem.

Sēklu tirdzniecība 2018

- Sēklaudzētājiem ir iespēja saņemt atļauju uz laiku tirgot sēklas, kuras neatbilst minimālās dīgtspējas prasībām
- Kārtību atļaujas izsniegšanai nosaka:
2007.gada 18.decembra noteikumi Nr.900 "Kārtība atļaujas izsniegšanai uz laiku tirgot sēklas, kuras neatbilst minimālās dīgtspējas prasībām".
- Lai saņemtu atļauju, saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem, sēklaudzētājam līdz 1. martam jāiesniedz VAAD iesniegums.
- Līdz 1. martam sagatavotajam sēklas materiālam jābūt jau pārbaudītam sēklu kontroles laboratorijā un saņemtam sēklu novērtēšanas rezultātam.

Augu karantīnas joma

- **Kartupeļi ir kultūra kas var būt inficēta ar kartupeļu gaišo gredzenpuvi, kas ir karantīnas slimība Latvijā.**
- **Visi, kam ir kartupeļi vairāk kā 1 ha platībā, ir jāreģistrējas VAAD fitosanitārās kontroles reģistrā.**
- **Neskatoties uz platību jāreģistrējas arī tiem, kuri kartupeļus tirgo.**
- **Sēklas materiāls kartupeļiem jāatjauno katru gadu 10% apjomā no apstādāmās platības**

Augu karantīnas joma

- 2018. gadā – **jāsakārto fitosanitārās kontroles reģistrs**. Reģistrā Kurzemes RN 368 personas. Reģistrā jābūt:
- **Kartupeļu audzētājiem, kuriem platība > kā 1 ha, vai tirgo**
- **Stādaudzētavām, kurām nepieciešamas augu paseš vai etiķetes**
- Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu audzētāji, pārstrādātāji, uzglabātāji, tirgotāji un ievedēji (**komercdārzi - krūmciidonijām, bumbierēm no 0,5 ha, ābelēm no 1 ha**)
- **Iesniegt iesniegumu, kam FITO reģistrs vairs nav aktuāls**

Augu karantīnas joma

- **Latvijā pirmo reizi konstatēta baktērija, kas izraisa akūto ozolu kalšanu**
- **Akūto ozolu kalšanas ierosinātājs ir zinātnei pilnīgi jaunas baktērijas, visbiežāk – *Gibbsiella quercinecans* un *Brenneria goodwinii*.**
- **Svarīgākā pazīme – no inficētā koka stumbra tek tumšs, lipīgs eksudāts, kas izdalās pa mazām, vertikālām plaisām.**
- **Sākumā eksudāta izdalīšanās vērojama 1 - 2 metrus virs zemes, bet pēc tam tā var būt novērojama arī koka lapotnē.**
- **Tumšā šķidruma izdalīšanās parasti novērojama pavasarī (martā–jūnijā) un rudenī (oktobrī–novembrī). Spēcīgs lietus tumšo šķidrumu var nomazgāt,**

Augu karantīnas joma

- Kad inficētā koka ārējā miza tiek noplēsta, zem tās saskatāmi tumši, slapji, neregulāras formas ievainojumi.
- Šie ievainojumi mēdz izplatīties dziļāk aplievas koksnē, tomēr tie neskar kodolkoksni.
- Novērojumi liecina, ka reizēm inficētie ozoli daļēji paši atkopjas no slimības, tomēr vairumā gadījumu tie samērā ātri aiziet bojā – parasti 3–5 gadu laikā kopš simptomu parādīšanās.
- VMD aicina iespējams inficētos kokus neaiztikt, bet ziņot dienestam par konkrētiem ozoliem ar slimības simptomiem – aptaujas anketa

novērojumi.vaad.gov.lv - plaša datu bāze

- **Karte ar iknedēļas apsekojumiem sezonas laikā**
- **kaitīgo organismu attēli, apraksti**
- **AAL ar ko ierobežot**
- **Dažādi informatīvi bukleti interneta vidē**

Miglotāju pārbaudes

- Visām AAL lietošanas iekārtām, gan lauka, gan augļu koku un krūmu, no 2016. gada 26.novembra jābūt 1x pārbaudītām
- VAAD sertificēti AAL iekārtu testēšanas veicēji: www.vaad.gov.lv sadaļā - augu aizsardzība
- 2018. gada sezonā – nepārbaudītu miglotāju lietošana būs būtisks pārkāpums.

Apliecību iegūšana

- **Profesionālā AAL lietošanas apliecība 2. klase**
- **AAL lietošanas operatoru apliecība – traktoristiem**
- **Augu aizsardzības apmācību kalendārs www.vaad.gov.lv – tabula ar apmācību sarakstu**
- *Ar lauksaimniecības izglītību, lai apliecību iegūtu no jauna, var kārtot VAAD testu bez mācībām.*

Augu aizsardzība - VAAD veiktās pārbaudes 2017.

- **Kopā 1214 pārbaudes:**

- **AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudes - 897**
- **AAL lietošanas SA obligātās pārvaldības prasību pārbaudes - 317**
- **L/s produktu integrēto audzētāju pārbaudes - 353**
- **AAL atliekvielu klātbūtnes konstatēšana augos un augu produktos:**
 - **pārbaužu laikā - 31 paraugs**
 - **AAL darbīgās vielas glifosāts atliekvielu konstatēšanai - 167 paraugi**

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatētie pārkāpumi - 24 būtiski pārkāpumi, par kuriem ierosinātas APL

- **AAL lieto kultūraugiem, kuriem tas nav reģistrēts -neregistrēts lietojums**
- **AAL lietots tuvāk par 10 metriem no virszemes ūdensobjektiem**
- **AAL lieto neievērojot norādes AAL marķējumā attiecībā uz virszemes ūdensobjektiem - lietojot fungicīdu Tango Super, Opera N nav ievērota 15 metru aizsargjosla;**
- **Pielauta AAL smidzinājuma nokļūšana uz blakus teritorijām, kultūraugiem, kuriem tas nav paredzēts (*vēja ātruma neievērošana, neuzmanība, utt.*)**

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatētie pārkāpumi

- **Lietoti AAL pilsētā nezāļu ierobežošanai starp bruģa klucīšiem nebrīdinot sabiedrību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;**
- **Sodīta persona, kura AAL lietoja laikā, kad teritorijā uzturējās nepiederoša persona. Persona saindējās;**
- **Neveic iegādāto un izlietoto AAL uzskaiti;**
- **Atstāts tukšais AAL iepakojums lauka malā bez uzraudzības**

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatētie pārkāpumi

- Pārsniegts AAL reģistrā noteiktais lietošanas reižu skaits
- Konstatēti gadījumi, kad nav ievērota AAL reģistrētā deva:

AAL nosaukums	Lietotā deva	Reģistrētā deva
Herbicīds Rodeo XL tīrums pēc ražas novākšanas	5 l/ha	2-4 l/ha
Insekticīds Proteus OD (ziemas rapsis)	0,85 l/ha	0,6 - 0,75 l/ha
Fungicīds Juventus 90 (ziemas rapsis),	1,1 l/ha	0,5 - 0,7 l/ha
herbicīds Estets 600 (kukurūza),	0,93 l/ha	0,5 l/ha

Atceries!

- Lietot **insekticīdus** bišu aktīvās lidošanas laikā, nedrīkst!
- jāievēro marķējuma prasības, kas nosaka insekticīdus var lietot laikā **no plkst. 22.00 līdz 05.00**
- **JĀIEVĒRO BIŠU CEĻŠ UZ GANĪBĀM!**

- **Runā ar kaimiņu – lai aizver logus, savāc lopus, sunus, bērnus!** Atstāt kādu metru nemiglotu, piešķirt kādu bonusu – par ciešanām!

No AAL tiešas ietekmes var būt alerģija vai saindēšanās gan cilvēkiem, gan lopiem.

2018.gada

pārbaudēs pievērsīs uzmanību tam vai AAL lietotājs:

- **AAL lieto tiem kultūraugiem, kuru kaitīgo organismu ierobežošanai tas ir reģistrēts;**
- **- ievēro AAL reģistrētās devas un lietošanas reižu skaitu, nogaidīšanas laikus;**
- **- saimniecībā ievēro noteiktos ierobežojumus pie virszemes ūdens objektiem, gan**
 - aizsargjoslu 10 metri;**
 - marķējumā noteiktos ierobežojumus.**

Personu tiesības, kas saņem konsultācijas

- **Ja augu aizsardzības konsultants sniedzis normatīvajiem aktiem, AAL reģistrētajiem lietošanas noteikumiem vai Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas noteiktajiem labas prakses principiem neatbilstošas konsultācijas, lūgums vērsties dienestā.**

Paraugi glifosāta atliekvielu noteikšanai graudaugos un rapsī

- 2017.gadā monitoringa ietvaros noņemti **167 graudaugu un rapša sēklu paraugi** ražas vākšanas laikā, lai pārbaudītu vai AAL darbīgās vielas glifosāts atliekvielas nepārsniedz maksimāli pieļaujamās normas.

Gads	Kopējais paraugu skaits	Testēšanas rezultāti	
		Skaitis	Rezultāti
2017	167	90	zem analītiskās noteikšanas limita
		77	pieļaujamās robežās
		0	pārsniegta pieļaujamā vērtība

LR reģistrēto AAL saraksts

- Izdots ikgadējais Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) izdevums „**Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts 2018**”.
- Izdevums pieejams arī elektroniskā formātā VAAD mājaslapā:
www.vaad.gov.lv > Informācija sabiedrībai > Izdevums "Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts".
- Turpinot iepriekšējos gados aizsākto praksi, VAAD 2017.gada nogalē izdevusi trīs bukletus: "**Čemurziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi**", "**Aveņu, kazeņu un zemeņu slimības un kaitēkļi**" un "**Kauleņkoku slimības un kaitēkļi**".

AAL

- **AAL Latvijā tiek reģistrēti un tiek piešķirta atļauja to laišanai tirgū saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1107/2009.**
- **Latvijā atļauts laist tirgū, lietot un uzglabāt tikai Latvijā reģistrētus AAL ar ražotāja marķējumu latviešu valodā**
- **AAL reģistru kārtos VAAD.**

(Augu aizsardzības likums/7.p.1.d.)

AAAL, kuri anulēti saskaņā ar EK regulām:

- **Fungicīdi**
- Akanto 250 s.k.,
- Akanto Prīma š.g.,
- Credo
- Zantara
- **Rovral Aqua Flo - satur darbīgo vielu iprodions.**

- **Insekticīdi**
- Sumi-alfa 5 e.k. (30.06.2018.)

AAL, kuri anulēti saskaņā ar EK regulām:

- **Herbicīdi**
- Lingo ZC
- Nuflon
- Axial One 50 EC (30.06.2018.)
- DMA 6 2,4-D Retro š.k. (30.06.2018.)
- Flaits s.k. (12.09.2018.)
- Harmonijs 50 š.g. (14.12.2018.)

Izmaiņas reģistrācijā:

- Valsts augu aizsardzības dienesta mājas lapas adrese:
- <http://www.vaad.gov.lv>
- Sadaļā - **Reģistri un saraksti- Augu aizsardzība-** atrodama informācija par reģistrētajiem augu aizsardzības līdzekļiem un tiem noteikto lietojumu.
- un saitē:
- <http://www.vaad.gov.lv/sakums/registri/augu-aizsardziba/augu-aizsardzibas-lidzeklu-saraksts.aspx>
- Informācija par izmaiņām augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas nosacījumos.

Bioloģiskā lauksaimniecība

- Ir vispārējā atļauja un individuālā atļauja. Saraksts www.vaad.gov.lv

Sugām, kurām piešķirta vispārējā atļauja netiek izsniegta individuālā atļauja.

- Datu bāze par pieejamo bioloģisko sēklas materiālu slēgta.
- Visa pieejamā bioloģiskā sēkla – datu bāzē.
- Kartupeļiem datu bāze vēl papildināsies.

Bioloģiskā lauksaimniecība

- Iesniegumu iesniegšanas termiņš individuālajai atļaujai:
 - vasarāju labībai, kartupeļiem, lopbarības augiem — 15. jūnijs,
 - zemenēm – 30.jūlijs
 - augļu kokiem un krūmogulājiem – līdz 15.septembrim.
 - ziemāju labībai – līdz 15.oktobrim

Invazīvā suga - latvānis

- 2008. gada 30.06. MK noteikumu «Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi» 13.punkts nosaka:

Zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs (turpmāk – persona), kura zemē ir invazīvā augu suga, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par konkrētu invazīvo augu sugu ierobežošanas pasākumiem un metodēm veic attiecīgās augu sugas izplatības ierobežošanu.

PALDIES PAR UZMANĪBU!